فهرست

یادداشت مترجم ---------- هفت

رسالهٔ منطقی-فلسفی ---------- ۱

نمایهٔ ترجمهٔ فارسی ---------- ۱۸۵

نمایهٔ ترجمهٔ انگلیسی پیرز-مگینیس ---------- ۲۰۳

شش

یادداشت مترجم

لودویـگ ویتگنشـتاین در پیش‌گفتـار تحقیقات فلسـفی می‌نویسـد که به مناسـبتی می‌بایسـت نخسـتین کتابـش یعنـی رسـالهٔ منطقی‌ـفلسـفی را دوبـاره می‌خوانده و افکارش را توضیح می‌داده است، و به نظرش رسیده که باید همراه با افکار جدیدش آن افـکار قدیـم را نیز منتشـر کند، چون افکار جدید را فقط بر پس‌زمینهٔ شـیوهٔ تفکر قدیم او می‌شـود به‌درسـتی دید. هماهنگ با این خواست، در مجموعهٔ هشت‌جلدی آثار ویتگنشـتاین به زبان آلمانی این دو کتاب در یک مجلد چاپ شـده‌اند، و اکنون مـن نیز خرسـندم که ترجمه‌هایم از این دو اثر کلاسـیک فلسـفه هم‌زمـان با یکدیگر منتشـر می‌شـوند و امیدوارم که مسیر فهم بهترِ آنها را و پژوهش نیکوتر دربارهٔ آنها را هموارتر کنند.

رسالهٔ منطقی‌ـفلسفی را از اصل آلمانی ترجمه کرده‌ام، ولی دو ترجمهٔ انگلیسی آن نیز در این چاپ آورده شده‌اند تا خوانندگانی که با زبان آلمانی آشنا نیستند دست‌کم از این ترجمه‌ها بهره‌مند شوند. ترجمهٔ نخستِ انگلیسی در همان ابتدا و در زمان حیات فیلسوف انجام شده است و ترجمهٔ دوم حدود چهل سال بعد؛ توجه به تفاوت‌های این دو ترجمه هم برای علاقه‌مندان آموزنده است.

ترجمهٔ حاضر حاصل اقامتی تابستانی در انجمن مترجمان اروپا[1] است؛ وظیفهٔ خود می‌دانم که از همکاری و پذیرایی بی‌نظیر این مؤسسهٔ آلمانی و خصوصاً مدیر آن، دکتر رگینا پترز[2]، صمیمانه سپاسگزاری کنم. همچنین سپاسگزارم از دکتر مارتین پیلش[3]، که در ده موردی به من مشورت ارزنده داد؛ از دکتر حسن امیری‌آرا، که هم فایل کتاب را به بهترین نحو ممکن آماده کرد هم در نقش مشاوری دقیق نکته‌های بسیار باارزشی برای اصلاح ترجمه گفت؛ از مهدی رعنایی، که متن تقریباً نهایی ترجمه را خواند و ملاحظات مفیدی مطرح کرد؛ از دکتر حسین شیخ‌رضایی، که متن نهایی را خواند و با پیشنهادهای بسیار ارزشمند آن را پاکیزه‌تر کرد؛ از مهندس لطف‌اللّه ساغروانی، که همراهی دوستانهٔ او برای من انگیزهٔ مؤثری در ترجمهٔ آثار ویتگنشتاین بود.

رسالهٔ منطقی-فلسفی پیش‌تر سه‌بار به فارسی ترجمه شده است (به قلم زنده‌یاد دکتر محمود عبادیان، دکتر میرشمس‌الدین ادیب‌سلطانی، دکتر سروش دباغ)؛ کوشش هر سه مترجم ارجمند را قدر می‌دانم و امیدوارم که این کوششِ تازه نیز گامی به پیش باشد و یکسره بیهوده از کار در نیاید.

مالک حسینی

بهمن ۱۳۹۸

1. Das Europäische Übersetzer-Kollegium in Straelen
2. Dr. Regina Peeters
3. Dr. Martin Pilch

Preface

Ogden

This book will perhaps only be understood by those who have themselves already thought the thoughts which are expressed in it – or similar thoughts. It is therefore not a text-book. Its object would be attained if there were one person who read it with understanding and to whom it afforded pleasure.

The book deals with the problems of philosophy and shows, as I believe, that the method of formulating these problems rests on the misunderstanding of the logic of our language. Its whole meaning could be summed up somewhat as follows: What can be said at all can be said clearly; and whereof one cannot speak thereof one must be silent.

The book will, therefore, draw a limit to thinking, or rather – not to thinking, but to the expression of thoughts; for, in order to draw a limit to thinking we should have to be able to think both sides of this limit (we should therefore have to be able to think what cannot be thought).

Preface

Pears/McGuinness

Perhaps this book will be understood only by someone who has himself already had the thoughts that are expressed in it – or at least similar thoughts. – So it is not a textbook. – Its purpose would be achieved if it gave pleasure to one person who read and understood it.

The book deals with the problems of philosophy, and shows, I believe, that the reason why these problems are posed is that the logic of our language is misunderstood. The whole sense of the book might be summed up in the following words: what can be said at all can be said clearly, and what we cannot talk about we must pass over in silence.

Thus the aim of the book is to draw a limit to thought, or rather – not to thought, but to the expression of thoughts: for in order to be able to draw a limit to thought, we should have to find both sides of the limit thinkable (i.e. we should have to be able to think what cannot be thought).

پس مرز را فقط در زبان می‌توان کشید و آنچه ورای مرز قرار دارد مهمل است و مهمل.

تا چه‌حد کوشش‌های من با کوشش‌های فیلسوفان دیگر توارد دارند چیزی است که نمی‌خواهم درباره‌اش داوری کنم. راستش، آنچه اینجا نوشته‌ام در جزئیات هیچ دعویِ تازگی ندارد؛ و منبعی هم نمی‌دهم چون برایم فرقی نمی‌کند که آیا آنچه را من فکر کرده‌ام پیش از من فرد دیگری نیز فکر کرده است یا نه.

فقط این را می‌خواهم ذکر کنم که بخش بزرگی از انگیزشِ افکارم را به آثار عالیِ فرگه و کارهای دوستم آقای برتراند راسل مدیون‌ام.

اگر این کار ارزشی داشته باشد، آن ارزش از دو حیث است. نخست اینکه در آن افکاری بیان شده‌اند، و این ارزش بیشتر و بیشتر خواهد بود هرچه آن افکار بهتر بیان شده باشند. هرچه به خالْ نزدیک‌تر خورده باشد. ــ در اینجا آگاه‌ام که بسیار عقب‌تر مانده‌ام از آنچه ممکن است. صرفاً ازآن‌رو که توان من برای برآمدن از پس این تکلیف بسیار اندک است. ــ باشد که دیگرانی بیایند و بهتر انجامش دهند.

Die Grenze wird also nur in der Sprache gezogen werden können und was jenseits der Grenze liegt, wird einfach Unsinn sein.

Wieweit meine Bestrebungen mit denen anderer Philosophen zusammenfallen, will ich nicht beurteilen. Ja, was ich hier geschrieben habe, macht im Einzelnen überhaupt nicht den Anspruch auf Neuheit; und darum gebe ich auch keine Quellen an, weil es mir gleichgültig ist, ob das was ich gedacht habe, vor mir schon ein anderer gedacht hat.

Nur das will ich erwähnen, daß ich den großartigen Werken Freges und den Arbeiten meines Freundes Herrn Bertrand Russell einen großen Teil der Anregung zu meinen Gedanken schulde.

Wenn diese Arbeit einen Wert hat, so besteht er in Zweierlei. Erstens darin, daß in ihr Gedanken ausgedrückt sind, und dieser Wert wird umso größer sein, je besser die Gedanken ausgedrückt sind. Je mehr der Nagel auf den Kopf getroffen ist. – Hier bin ich mir bewußt, weit hinter dem Möglichen zurückgeblieben zu sein. Einfach darum, weil meine Kraft zur Bewältigung der Aufgabe zu gering ist. – Mögen andere kommen und es besser machen.

The limit can, therefore, only be drawn in language and what lies on the other side of the limit will be simply nonsense.

How far my efforts agree with those of other philosophers I will not decide. Indeed what I have here written makes no claim to novelty in points of detail; and therefore I give no sources, because it is indifferent to me whether what I have thought has already been thought before me by another.

I will only mention that to the great works of Frege and the writings of my friend Bertrand Russell I owe in large measure the stimulation of my thoughts.

If this work has a value it consists in two things. First that in it thoughts are expressed, and this value will be the greater the better the thoughts are expressed. The more the nail has been hit on the head. – Here I am conscious that I have fallen far short of the possible. Simply because my powers are insufficient to cope with the task. – May others come and do it better.

It will therefore only be in language that the limit can be drawn, and what lies on the other side of the limit will simply be nonsense.

I do not wish to judge how far my efforts coincide with those of other philosophers. Indeed, what I have written here makes no claim to novelty in detail, and the reason why I give no sources is that it is a matter of indifference to me whether the thoughts that I have had have been anticipated by someone else.

I will only mention that I am indebted to Frege's great works and of the writings of my friend Mr. Bertrand Russell for much of the stimulation of my thoughts.

If this work has any value, it consists in two things: the first is that thoughts are expressed in it, and on this score the better the thoughts are expressed – the more the nail has been hit on the head – the greater will be its value. – Here I am conscious of having fallen a long way short of what is possible. Simply because my powers are too slight for the accomplishment of the task. – May others come and do it better.

از طـرف دیگـر صدق افکاری که در اینجا منتقل شـده‌اند به نظرم خدشـه‌ناپذیر و قطعی می‌نماید. یعنی معتقدم مسـائل را از اسـاس برای همیشه حل کرده‌ام. و اگر در این مورد اشتباه نکنم، آن‌وقت ارزش این کار از حیث دوم به این است که نشان می‌دهد با حل‌شدن این مسائل چه کار اندکی انجام شده است.

ل. و.

وین، ۱۹۱۸

Dagegen scheint mir die *Wahrheit* der hier mitgeteilten Gedanken unantastbar und definitiv. Ich bin also der Meinung, die Probleme im Wesentlichen endgültig gelöst zu haben. Und wenn ich mich hierin nicht irre, so besteht nun der Wert dieser Arbeit zweitens darin, daß sie zeigt, wie wenig damit getan ist, daß diese Probleme gelöst sind.

L. W.

Wien, 1918